

Verkiezingspamflet **Tweede Kamer 2025**

Dit vraagt MantelzorgNL aan de politieke partijen:

Mantelzorg is een samenlevingsvraagstuk...

Zo'n vijf miljoen mensen zorgen dagelijks, met liefde, voor een ander. Vaak doen ze dat naast hun werk, studie of gezinsleven. Zij houden onze samenleving draaiende en verdienen onze waardering én ondersteuning. Gemiddeld besteden mantelzorgers bijna **acht** uur per week **aan de zorg** voor hun naaste. Als MantelzorgNL zijn wij van mening dat wij niet een zorgvraagstuk op te lossen hebben, maar dat we op zoek moeten naar een antwoord op een samenlevingsvraagstuk. Hoe willen we met elkaar leven, wonen, zorgen en werken?

...dat vraagt om een integrale benadering...

De eerste stap is het erkennen van mantelzorg als een 'life event' - een ingrijpende levensgebeurtenis die iedereen kan treffen. Mensen moeten de ruimte krijgen om de zorg voor een naaste op een goede manier vorm te geven, in samenhang met andere belangrijke levensdomeinen zoals werk, studie of wonen.

...en van u om mantelzorg in elk hoofdstuk van uw verkiezingsprogramma een plek te geven.

Mantelzorg vraagt om erkenning en passende maatregelen op alle levensterreinen. Daarom pleiten wij ervoor om mantelzorg een stevige plek te geven in ieder hoofdstuk van uw verkiezingsprogramma.

Concreet vragen wij het volgende:

1. Kom met een uniform basisniveau van mantelzorgondersteuning in gemeenten met geoormerkte gelden. Voor mantelzorgers moet het helder zijn op welke ondersteuning zij kunnen rekenen, ongeacht waar ze wonen of ongeacht de zorgwet waaruit hun naaste zorg krijgt;
2. Zorg voor een landelijk dekkend, gevarieerd aanbod van respijtovereenkomsten;
3. Vereenvoudig het zorgverlof en compenseer werknemers die noodgedwongen minder gaan werken of zelfs stoppen om te zorgen voor een naaste;
4. Voorkom stapeling van zorgkosten. Behoud het huidige abonnementstarief in de Wmo;
5. Breid alle drie de zorgwetten uit met een verplichting tot het monitoren van draagkracht en draaglast van mantelzorgers. Bij dreigende overbelasting moet passende ondersteuning worden ingezet;
6. Zorg voor mantelzorgbeleid op elke school. Jongeren die zorgen voor een naaste verdienen erkenning én passende ondersteuning;
7. Maak samenwonen voor mantelzorg eenvoudiger. Voer de Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv) snel in en schaf belemmeringen zoals de kostendelersnorm af.

Toelichting bij het verkiezingspamflet **Tweede Kamer 2025**

1. Lokale mantelzorgondersteuning: stop de omgekeerde postcodeloterij

Gemeenten zijn via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verantwoordelijk voor het ondersteunen en waarderen van mantelzorgers. Door de decentrale wetgeving is de praktijk een omgekeerde postcodeloterij voor mantelzorgers geworden. Waar je woont, bepaalt welke ondersteuning er voor jou is. Dat kan zo niet langer.

- Oormerk de gelden voor mantelzorgondersteuning en waardering naar gemeenten, zodat de gelden daadwerkelijk bij mantelzorgers terecht komt.
- Kom met bindende afspraken over welk basisniveau aan mantelzorgondersteuning iedere gemeente moet bieden.
- Pas de Wmo aan zodat ook mantelzorgers van mensen met een Wlz indicatie niet uitgesloten worden van gemeentelijke ondersteuning. Ook deze mantelzorgers moeten standaard op ondersteuning en waardering kunnen rekenen van de gemeente.
- Investeer in zorgzame buurten en gemeenschappen (de sociale basis van wijken en buurten); dit versterkt (in)direct de positie van mantelzorgers.
- Regel onafhankelijke domeinoverstijgende cliëntondersteuning die voor alle mantelzorgers toegankelijk is, ongeacht de zorgwet waar ze mee te maken hebben.

**"De waardering is in de loop van jaren sterk omlaaggegaan.
Het lijkt erop dat het maar de gewoonste zaak is om naast je eigen baan ook
voor je naaste te werken. De fysieke druk en lichamelijke druk is alleen
maar toegenomen voor de Mantelzorger."**

Mantelzorger (panelonderzoek MantelzorgNL)

2. Respijt en logeertzorg

Respijtzorg is bewezen effectief om mantelzorgers te ondersteunen en ontlasten, en hun welzijn te verbeteren. De praktijk om respijtzorg geregeld te krijgen is echter weerbarstig voor mantelzorgers. Nieuwe initiatieven stranden vaak op complexe financiering. Goede respijtvorzieningen zijn echter belangrijk, want het aantal overbelaste mantelzorgers stijgt.

- Zorg voor een landelijk dekkend, gevarieerd aanbod van respijtvorzieningen: variërend van respijtzorg light, aanwezigheidszorg, dagopvang tot aan logeertzorg.
- Organiseer na het verschijnen van het SCP-rapport over mantelzorg (2026) een rondetafelstuk in de Tweede Kamer over de conclusies.

**Belangrijk rapport:
De sociale basis versterken,
investeren in de toekomst
MantelzorgNL**

**Zie verder: Respijtzorg
infographic**

"Er wordt mij veel verteld en geadviseerd, alleen in de praktijk blijkt dit heel vaak niet te werken. Bijvoorbeeld tijdelijke opvang, om als mantelzorger even te kunnen ontspannen..."

Mantelzorger

Logeerszorg

Vereenvoudiging van logeerszorg is hard nodig. Mantelzorgers raken verstrikt in regels en administratieve rompslomp.

- Ontwikkel één integraal tarief voor logeerszorg, geldig binnen alle zorgwetten (van verblijf tot verzorging en verpleegtechnische handelingen).
- Schaal landelijk indicatieloze logeerszorg op, zoals in Den Bosch.

"Vrijwel elke mantelzorger krijgt er mee te maken: vermoeidheid, een emmer die bijna overloopt, en de behoefte of noodzaak om op te laden."

Lees verder: Mantelzorgers kunnen even bijtanken dankzij uitbreiding logeerszorg in Den Bosch | Den Bosch | bd.nl

3. Bestaanszekerheid voor mantelzorgers

Zorgen voor een naaste betekent keuzes maken, extra kosten maken en veel tijd kwijt zijn aan bureaucratie. Als de overheid verwacht dat burgers meer voor elkaar zorgen, moet zij dit ook zo financieel en praktisch mogelijk maken.

Werk en mantelzorg combineren

Maar liefst 400.000 werknemers geven intensief mantelzorg. Zij werken gemiddeld 31 uur per week en helpen gemiddeld 21 uur per week.

- Verlicht de druk van mensen die zorgen met werk combineren en kom met één mantelzorgverlof van 8 weken met 70% loondoorbetaling.
- Kom met een vanuit de overheid bekostigde regeling om werknemers die besluiten minder te werken om voor een naaste te kunnen zorgen, te compenseren óf met een mantelzorgtegemoetkoming óf met 70% loon doorbetaling voor de uren die zij minder werken, à la zwangerschapsverlof.
- Volg het SER-rapport over werk en mantelzorg (najaar 2025) op met concrete maatregelen.

Iemand met modaal inkomen die besluit één dag minder te gaan werken om voor een naaste te kunnen zorgen, gaat er financieel € 5.000,- per jaar op achteruit.

**Download het rapport:
Werk en mantelzorg**

**Zie ook: Anders leven en
zorgen | Advies | Raad
voor Volksgezondheid en
Samenleving**

Versterk het Persoonsgeboden budget (Pgb)

Voor sommige mantelzorgers is het Pgb belangrijk om zorg praktisch en financieel te organiseren.

- Voer een basis-Pgb in van € 300,- per maand (naar Vlaams model) voor kleine Pgb-houders, zonder zware verantwoordings-eisen. Hiermee kunnen individuele keuzes gemaakt worden voor inzet van huishoudelijke hulp, kilometervergoeding etc.
- Verbeter de sociale zekerheid van informeel zorgverleners vanuit een Pgb. Volg de uitspraken van CRvB op én vergoed alle informele zorgverleners conform het tarief van de CAO-VVT-normen.

**"Mantelzorgers cijferen zichzelf vaak weg, maar zijn hard nodig.
Waarom maakt men er geen (tijdelijk) betaalde baan van? De druk op de
zorg wordt minder, mantelzorgers krijgen wat meer lucht en het risico
op uitval van mantelzorgers zal wellicht dalen."**

Mantelzorger

Voorkom stapeling van zorgkosten

Mantelzorg brengt vaak extra uitgaven met zich mee, zoals vervoer of hogere energiekosten.

Kosten die niet worden vergoed.

- Behoud het vaste, duidelijke Wmo-abonnementstarief.

4. Informele en formele zorg: samenwerking verbeteren

In het belangrijke rapport 'Anders leven en zorgen van de RVS' staat dat radicale veranderingen nodig zijn om de zorg houdbaar te houden in Nederland. Met name de samenwerking tussen de informele en formele zorg moet anders. Als zorgprofessionals direct een team vormen met mantelzorgers en vrijwilligers, kunnen zij de hulpvraag als een gezamenlijke opdracht beschouwen. Eenieder neemt vanuit verschillende rollen, een verantwoordelijkheid in de zorg op zich. Daar horen wel maatregelen bij om die samenwerking goed vorm te geven. Mantelzorgers moeten als volwaardige partners worden gezien. Hiervoor is nodig:

- Breid de drie zorgwetten uit met een verplichting tot monitoring van draagkracht en draaglast bij mantelzorgers zodat bij dreigende overbelasting overgegaan kan worden tot passende actie. Bijvoorbeeld: het tijdelijk opschalen van formele zorg.
- Introduceer een nieuwe betaaltitel, zodat zorgprofessionals structureel tijd kunnen nemen voor het gesprek met de mantelzorger en om de belastbaarheid te monitoren.
- Integreer samenwerking met mantelzorgers in de opleiding van zorg- en welzijnsprofessionals.

"Neem mij serieus. Ik heb verpleegkundige handelingen uit moeten voeren die ver over de grens van mantelzorg gingen. Maar als gesprekspartner word ik niet gehoord."

Mantelzorger

Zie ook: Anders leven en
zorgen | Advies | Raad
voor Volksgezondheid en
Samenleving

Overdracht van zorghandelingen: waarborg de keuze, versterk de randvoorwaarden

Mantelzorgers worden vaker gevraagd zorghandelingen over te nemen. Het overnemen van handelingen van de zorgprofessional is een vrijwillige keuze. Het is niet verplicht. Er mag geen druk zijn vanuit de zorgprofessional of zorgorganisatie. Wij zien verschillende initiatieven ontstaan om zorghandelingen over te dragen aan mantelzorgers; mantelzorgacademies genoemd.

- Zorg dat er een uniforme standaard komt voor mantelzorgacademies, waarbij de vrijwilligheid voor het aanleren van zorghandelingen voorop staat, de samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein geborgd wordt en de draagkracht en draaglast van de mantelzorger gewaarborgd blijft.

5. Jonge mantelzorgers

1 op de 4 jongeren groeit op met zorg voor een naaste zorg. Slechts 9% van hen herkent zichzelf als mantelzorger. Het is belangrijk om oog te hebben voor de ontwikkeling van de jongere in zo'n situatie. Meer erkenning en beter faciliteren van studie in combinatie met zorg is hard nodig.

- Verplicht scholen, mbo's, hbo's en universiteiten beleid te voeren rondom studentenwelzijn en mantelzorg. Mantelzorg is een geldige reden voor het volgen van aangepaste lessen en flexibiliteit in toetsing.
- Investeer in het bewust maken van het thema jonge mantelzorgers bij jongeren, hun omgeving en beroepskrachten. Bewustwording is de eerste stap om ook passende ondersteuning en waardering te krijgen. Daarnaast kunnen jongeren en kinderen dan gefaciliteerd worden in het balanceren van de zorg en de rest van hun jonge leven.

6. Wonen en mantelzorg

Wonen en mantelzorg is een belangrijk thema. Steeds meer mensen wonen langer thuis en zijn daarbij afhankelijk van mantelzorg.

- Voer de Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv) snel in.
- Schaf de kostendelersnorm af voor mantelzorgsituaties.
- Maak samen met woningcorporaties een actieplan om mantelzorgers meer woonzekerheid te bieden wanneer het huurcontract van de hoofdhuurder eindigt, en dit de persoon betrof voor wie zij zorgden. Dit voorkomt in de praktijk schrijnende situaties waarbij de mantelzorger binnen één maand op straat komt te staan.